

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Львівський торговельно-економічний університет
Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України
ВПГО «Спілки аудиторів України»
Аудиторська компанія ТОВ «Варіанта»
Державна вища техніко-економічна школа
ім. Броніслава Маркевича в Ярославі (Польща)
Вища школа економіки і менеджменту в публічному
адмініструванні у Братиславі (Словаччина)**

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ В
УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

**МАТЕРІАЛИ ХІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ - КОНФЕРЕНЦІЇ**

**26 жовтня 2023 року
Мукачево**

УДК 657:658
A43

Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю: Матеріали XI Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції, 26 жовтня 2023 р., м. Мукачево. – 393 с.

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції «Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю», в яких розглядаються методологічні, методичні та практичні засади обліку, аналізу та аудиту в контексті розвитку економічної науки та практики. Окреслено коло проблем і запропоновані пропозиції щодо покращення змісту і якості обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю будуть цікавими і корисними для науковців і практиків усіх галузей економіки.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету (протокол № 9 від 23 листопада 2023 р.)

Федоранич М.М., Королович О.О.	113
МІСЦЕ І РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В ІНСТИТУТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ	
Федорчук С. І., Максименко Д.В.	116
SWOT-АНАЛІЗ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЛІСОВІЙ СФЕРІ	
Хімінець Є.В., Королович О.О.	119
ПОНЯТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ, ЇХ ВИЗНАННЯ І КЛАСИФІКАЦІЯ	
Химинець Г.Г., Королович О.О.	122
ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ У ДЕРЖАВНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Черепаня К.С., Головачко В.М.	124
АНАЛІЗ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ	
Шинкаренко О.М., Германенко Л.М., Озівський В.О.	126
ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ	
Яворська М.О.	128
ЦЕНТР ЗБОРУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК ЧИННИК ПРОЗОРОСТІ ФІНАНСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ	

СЕКЦІЯ 2.

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	
Андрейків Т.Я., Стефанишин Я.С.	131
ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Братюк В.П., Бурач Т.Я.	133
ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ	
Братюк В.П., Драгушинець А.М.	135
ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ: ЗАВДАННЯ, ФУНКЦІЇ, ПРАВА	
Братюк В.П., Зихор Д. О.	137
ПРОГНОЗ МАЙБУТНЬОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ	
Братюк В.П., Полак А.	139
СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА І ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ	
Власюк Н.І.	142
ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ БІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Гвоздєй Н.І.	144
РОЛЬ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	
Гладинець Н.Ю.	146
АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ КОМПАНІЇ	

Список використаної літератури:

1. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України URL: <https://mepr.gov.ua/>.
2. Про схвалення Державної стратегії управління лісами України до 2035 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-2021-%D1%80#Text>
3. Економічна правда URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/03/8/697775/>;
<https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/15/685777/>
4. ДП «Ліси України» URL: <https://e-forest.gov.ua/>
5. Товариство лісівників України URL: <https://tlu.kiev.ua/golovna.html>

Хімінець Є.В.,

здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
Мукачівського державного університету,

Королович О.О.,

канд.екон.наук, доцент, доцент кафедри
обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівського державного університету

ПОНЯТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ, ЇХ ВИЗНАННЯ І КЛАСИФІКАЦІЯ

Однією з умов ефективного функціонування підприємств в умовах ринкової економіки є їх забезпеченість основними засобами, оскільки саме основні засоби є тією рушійною силою, за допомогою якої починає працювати підприємство, а в подальшому розширювати свою діяльність. Для здійснення безперервного виробництва, розподілу, обміну і споживання будь-яке підприємство має певну кількість засобів виробництва, предметів обігу і споживання, які становлять економічні ресурси. В практиці фінансово-господарської діяльності підприємств під терміном «економічні ресурси» розуміють «активи» - це ресурси, які є в розпорядженні власника підприємства, придбані або створені для того, щоб в результаті господарської діяльності одержувати економічний ефект. Отже, під активами слід розуміти групування засобів, яке показує їх дію та функціонування.

Необхідність введення поняття «основні засоби» в практику обліку викликана такими причинами:

- застосуванням в обліку методу подвійного запису, за допомогою якого господарські засоби знаходять у балансі двостороннє відображення. В активі балансу вони відображаються з боку матеріального їх складу і називаються основними засобами; в пасиві - з боку джерел їх формування, тобто частини статутного, додаткового та іншого капіталу;

- на відміну від основного капіталу основні засоби відображають не лише вартісну сутність засобів праці, але і їх споживче призначення.

У сучасній спеціалізованій літературі в основному автори при трактуванні основних засобів використовують їх визначення, представлене у НСПБО 7. У НСПБО 7 зазначено, що основні засоби - матеріальні активи, які

підприємство/установа утримує з метою використання їх у процесі виробництва/діяльності або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік).

Аналіз різних трактувань категорії «основні засоби» дозволяє впевнено стверджувати, що більшість авторів акцентують свою увагу на таких ключових критеріях визнання основних засобів: наявність матеріально-речової форми - матеріальність; призначення - утримуються з метою використання основних засобів у процесі виробництва, постачання, надання послуг, здійснення адміністративних або ж соціально-культурних функцій; строк корисного використання - більше 1 року або операційного циклу.

Ще одним критерієм при визначенні основних засобів слід вважати амортизацію - поступове, в міру зношення, перенесення вартості основного засобу на продукцію, що випускається відповідним підприємством. Ми встановили, що жоден із вище представлених авторів до критеріїв визначення об'єкта основних засобів не включає його вартісний показник, що є дуже доречно в умовах високого рівня інфляції в Україні.

Відповідно до Цивільного Кодексу України основні засоби називають майном, як особливим об'єктом, вважається окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки. Річчю є предмет матеріального світу, щодо якого можуть виникати цивільні права та обов'язки. Вони поділені на рухомі і нерухомі речі. Тобто, під майном слід розуміти активи, які використовуються в господарській діяльності підприємства.

В загальному основні засоби - це сукупність всіх засобів праці, які функціонують в натуральній формі впродовж тривалого часу (більше одного року) як у сфері виробництва, так і в невиробничій сфері і протягом всього терміну служби не втрачають своєї споживчої форми; поступово зменшують свою вартість у зв'язку з фізичним або моральним зносом; беруть участь у процесі виробництва протягом багатьох виробничих циклів. Потрібно звернути увагу, що відповідно до НСПБО 7 у визначенні основних засобів присутнє поняття «використовується для здійснення соціально-культурних функцій», що дозволяє говорити про те, що в склад основних засобів відносяться об'єкти невиробничого призначення.

У НСПБО 7 сказано, що об'єкт основних засобів визнається активом, якщо існує ймовірність того, що підприємство/установа отримає в майбутньому економічні вигоди від його використання та його вартість може бути достовірно визначена.

У НСПБО 1 зазначено, активи - це ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання котрих, як очікується, призведе до отримання економічних вигід у майбутньому.

Підприємство може контролювати актив лише в разі володіння правами на отримання майбутніх економічних вигід від його використання та здатності обмежувати доступ інших суб'єктів господарювання до таких економічних благ.

Підприємства можуть самостійно встановлювати вартісні ознаки предметів, що входять до складу малоцінних необоротних матеріальних активів. Таким чином, підприємства самостійно встановлюють критерій малоцінності. І всі активи, вартість яких нижче цього критерію та які використовуються довше одного року, у бухгалтерському обліку потрапляють до складу малоцінних необоротних матеріальних активів, а ті активи, які використовуються довше, ніж рік і вартість яких вище критерію малоцінності, у бухгалтерському обліку визнаються основними засобами.

Отже, основні засоби - це матеріальні активи, які зберігають натуральну форму на протязі корисного терміну експлуатації, що становить понад 1 рік або операційний цикл, якщо він довший за рік, використовуються під час здійснення господарської діяльності і під час виконання суб'єктом господарювання адміністративних чи соціально-культурних функцій, і які частинами переносять свою первісну вартість на виготовлену продукцію, надані послуги чи товари.

Під класифікацією основних засобів слід розуміти розподіл об'єктів, понять, назв за класами, групами, розрядами, при якому до однієї групи потрапляють об'єкти, що володіють кількісно-якісними загальними ознаками.

Для цього необхідно орієнтуватися передусім на НСПБО, Податковий кодекс України.

Основні засоби групуються за їх функціональним призначенням, галузями, речовим натуральним характером і видами, за рівнем використання і належністю.

За функціональним призначенням розрізняють:

- виробничі основні засоби, що безпосередньо беруть участь у виробничому процесі або сприяють його здійсненню (будови, споруди, силові машини і обладнання, робочі машини і обладнання тощо). У складі виробничих основних засобів виділяють їх активну частину - машини, обладнання, транспортні засоби;

- невиробничі основні засоби безпосередньої участі у виробничому процесі не беруть, проте це не означає, що на них не треба виділяти кошти. До невиробничих основних засобів належать: будови і споруди житлово-комунального та культурно-побутового призначення, транспортні засоби, обладнання, інструменти та інші основні засоби невиробничого призначення для обслуговування житлових, комунальних та культурно-побутових потреб населення.

За рівнем використання основні засоби поділяються на:

- діючі - всі основні засоби, що використовуються у господарстві;
- недіючі - ті, що використовуються у даний період часу у зв'язку з тимчасовою консервацією підприємств або окремих цехів;
- запасні - різне устаткування, що знаходиться в резерві і призначене для заміни об'єктів основних засобів.

За ознакою належності основні засоби поділяються на:

- власні, які можуть складатися із статутного (пайового, акціонерного) капіталу, допоміжного фінансування з відповідних джерел на розширення роботи підприємства, власних прибутків, коштів спеціальних фондів;

- орендовані, які показуються у балансі орендодавця, тим самим виключається можливість подвійного обліку одних і тих же засобів.

Є дві групи основних засобів згідно НСПБО 7 для цілей бухгалтерського обліку У НСПБО 7 зазначається, що група основних засобів - сукупність однотипних за технічними характеристиками, призначенням та умовами використання необоротних матеріальних активів. З метою оподаткування використовується групування основних засобів та інших необоротних матеріальних активів згідно Податкового кодексу в розрізі 16 груп, всередині кожної із яких ведеться пооб'єктний облік матеріальних цінностей.

Основні засоби є важливим об'єктом в аналітичній роботі підприємства, оскільки вони служать матеріально-технічною базою виробництва, фундаментом його вдосконалення і розвитку.

Список використаної літератури:

1. Шестерняк М. М. Аудиторська діяльність в Україні: особливості європейської інтеграції. Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні: матеріали V міжнар. наук.-практ. конф., (м. Тернопіль, 31 травня - 1 червня 2018 р.). Тернопіль: ТНЕУ, 2018. С. 204-206.

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Мінфіну від 27.04.2000 р. № 92, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text>

Химинець Г.Г.,

здобувач вищої освіти ОС «Магістр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування», Мукачівського державного університету,

Королович О.О.,

канд.екон.наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу, Мукачівський державний університет

ОСНОВИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ У ДЕРЖАВНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Функціонування та розвиток сучасної вітчизняної вищої школи відбувається в умовах дії значної кількості детермінант різнополюсового характеру. Їх склад є досить різноманітним, при цьому щодо діяльності ДЗВО останній поповнюється традиційним фактором значного перманентного обмеження фінансового забезпечення вищевказаних суб'єктів господарювання з боку держави, як основного замовника і гравця на ринку освітніх послуг. Такий, фактично, рестриктивний режим сфери державних фінансів сегменту вищої школи спричиняє потребу у розбудові вискоєфективного механізму фінансового управління ДЗВО в умовах жорсткого лімітування їх фінансових ресурсів. На формування такого механізму спрямовано завдання з побудови підсистеми управлінського обліку, яка

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>